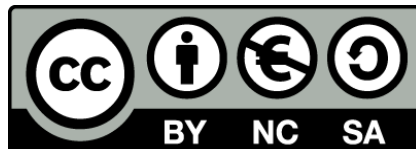

Διαχείριση Πολιτισμικών Δεδομένων

Ενότητα 1: Εισαγωγή στη πολιτισμική διαχείριση

Το περιεχόμενο του μαθήματος διατίθεται με άδεια Creative Commons εκτός και αν αναφέρεται διαφορετικά

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Περιεχόμενο Μαθήματος

- Εισαγωγή στην πολιτισμική διαχείριση
- Διαχείριση με τη Χρήση νέων Τεχνολογιών
- Βάσεις Πολιτισμικών Δεδομένων
 - Σχεσιακό μοντέλο βάσεων δεδομένων
 - Η γλώσσα ερωτήσεων SQL

Πολιτισμός διεθνώς

- «Ο πολιτισμός είναι το σύνολο των διακριτών πνευματικών, συναισθηματικών και υλικών στοιχείων που χαρακτηρίζουν μια κοινωνία ή ένα κοινωνικό σύνολο ...» → UNESCO
- Στην 33η Γενική της Συνέλευση ψηφίστηκε η Σύμβαση για την προστασία και την προώθηση της πολυμορφίας της πολιτιστικής έκφρασης
- 2003 η Συνθήκη για την προστασία της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Πολιτισμός στην Ευρώπη

- Ευρωπαϊκή Ένωση → ένταξη του πολιτισμού στις βασικές συνιστώσες της πολιτικής της.
- Συνθήκη της Ρώμης → ο πολιτισμός ως στοιχείο ενότητας των λαών και προώθησης της οικονομικής και κοινωνικής προόδου.
- Συνθήκη του Μάαστριχτ → τέθηκε η νομική βάση της ευρωπαϊκής πολιτιστικής πολιτικής, με κύριους στόχους το σεβασμό της εθνικής και περιφερειακής πολυμορφίας και την προβολή της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Πολιτιστικά αγαθά

- Ως "πολιτιστικά αγαθά" νοούνται οι μαρτυρίες της ύπαρξης και της ατομικής και συλλογικής δραστηριότητας του ανθρώπου → νόμος 3028/2002 (άρθρο 2)
- Μελέτη των πολιτισμικών αγαθών → κατανόηση του κόσμου, συνειδητοποίηση του παρελθόντος και επαναπροσδιορισμός του μέλλοντος
- Πλάι στα υλικά πολιτισμικά αγαθά του παρελθόντος, έρχεται από τα βάθη των αιώνων και ένα άλλο, βαρύ φορτίο, αυτό της άυλης πολιτισμικής κληρονομιάς.
 - ζωντανές εκφράσεις που έχουν φτάσει ως εμάς, όπως οι προφορικές παραδόσεις, χοροί, τραγούδια, δρώμενα, γιορτές, τελετές, κατασκευές χειροποίητες, παλιές τεχνικές.

Ελληνική εταιρία δικαίου αρχαιοτήτων

- «Μνημεία» → νοούνται τα πολιτιστικά αγαθά που αποτελούν υλικές μαρτυρίες και ανήκουν στην πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας
- «Αρχαία μνημεία» ή «Αρχαία» → νοούνται όλα τα πολιτιστικά αγαθά που ανάγονται στους προϊστορικούς, αρχαίους, βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς χρόνους και χρονολογούνται έως και το 1830, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 20 του νόμου 3028/02.
 - Στα αρχαία μνημεία συμπεριλαμβάνονται σπήλαια και παλαιοντολογικά κατάλοιπα για τα οποία υπάρχουν ενδείξεις ότι συνδέονται με την ανθρώπινη ύπαρξη.
- <http://www.law-archaeology.gr/>

Αρχαία Μνημεία

- Ακίνητα Μνημεία
 - ως τέτοια νοούνται τα μνημεία που υπήρξαν συνδεδεμένα ή βρίσκονται στο έδαφος και παραμένουν σε αυτό ή στο βυθό της θάλασσας ή στον πυθμένα λιμνών ή ποταμών και δεν είναι δυνατόν να μετακινηθούν χωρίς βλάβη της αξίας τους ως μαρτυριών.
 - Στα ακίνητα μνημεία συμπεριλαμβάνονται οι εγκαταστάσεις, οι κατασκευές και τα διακοσμητικά και λοιπά στοιχεία που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα τους, καθώς και το άμεσο περιβάλλον τους.

Αρχαία Μνημεία

- Κινητά Μνημεία

- ως τέτοια νοούνται τα μνημεία που δεν θεωρούνται ακίνητα.
- Στα αρχαία κινητά μνημεία περιλαμβάνονται:
 - αυτά που χρονολογούνται έως και το 1453,
 - αυτά που χρονολογούνται 1453-1830 και αποτελούν ευρήματα ανασκαφών ή άλλης αρχαιολογικής έρευνας ή που αποσπάσθηκαν από ακίνητα μνημεία, καθώς και οι θρησκευτικές εικόνες και λειτουργικά αντικείμενα της ίδιας περιόδου,
 - αυτά που χρονολογούνται 1453-1830 και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της κοινωνικής, τεχνικής, λαογραφικής, εθνολογικής, καλλιτεχνικής, αρχιτεκτονικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής ή επιστημονικής σημασίας τους.

Προστασία κινητών μνημείων

- Τα αρχαία κινητά μνημεία που υπάγονται σε αυτές τις περιπτώσεις προστατεύονται από το νόμο χωρίς να απαιτείται η έκδοση οποιασδήποτε διοικητικής πράξης.
- Τα πολιτιστικά αγαθά που δεν υπάγονται σε αυτές τις περιπτώσεις χαρακτηρίζονται μνημεία με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της Υπηρεσίας και γνώμη του Συμβουλίου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Νεότερα μνημεία

- Ως "**νεότερα μνημεία**" νοούνται τα πολιτιστικά αγαθά που είναι μεταγενέστερα του 1830 και των οποίων η προστασία επιβάλλεται λόγω της ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους, κατά τις διακρίσεις των άρθρων 6 και 20.

Αρχαιολογικοί χώροι

- Ως "**αρχαιολογικοί χώροι**" νοούνται εκτάσεις στην ξηρά ή στη θάλασσα ή στις λίμνες ή στους ποταμούς, οι οποίες περιέχουν ή στις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι περιέχονται αρχαία μνημεία ή αποτέλεσαν ή υπάρχουν ενδείξεις ότι αποτέλεσαν από τους αρχαιότετους χρόνους έως και το 1830 μνημειακά, οικιστικά ή ταφικά σύνολα.
- Οι αρχαιολογικοί χώροι περιλαμβάνουν και το απαραίτητο ελεύθερο περιβάλλον που επιτρέπει στα σωζόμενα μνημεία να συντίθενται σε ιστορική, αισθητική και λειτουργική ενότητα.

Ιστορικοί τόποι

- Μεταγενέστερα του 1830
- Εκτάσεις στην ξηρά ή στη θάλασσα ή στις λίμνες ή στους ποταμούς που αποτέλεσαν ή που υπάρχουν ενδείξεις ότι αποτέλεσαν το χώρο εξαίρετων ιστορικών ή μυθικών γεγονότων, ή εκτάσεις που περιέχουν ή στις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι περιέχονται μνημεία
- Σύνθετα έργα του ανθρώπου και της φύσης, τα οποία συνιστούν χαρακτηριστικούς και ομοιογενείς χώρους, που είναι δυνατόν να οριοθετηθούν τοπογραφικά, και των οποίων επιβάλλεται η προστασία λόγω της λαογραφικής, εθνολογικής, κοινωνικής, τεχνικής, αρχιτεκτονικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους.

Πολιτιστική κληρονομιά

- Πολιτιστική Κληρονομιά → φυσικά αντικείμενα και άυλα χαρακτηριστικά μιας ομάδας ή κοινωνίας, τα οποία έχουν κληροδοτηθεί από τις παλαιότερες γενιές και διατηρούνται στο παρόν → παράλληλα παραχωρούνται στο μέλλον για να επωφεληθούν οι επόμενες γενιές.
- Ο όρος Πολιτιστική Κληρονομιά περιλαμβάνει
 - τον απτό πολιτισμό (όπως κτίρια, μνημεία, τοπία, βιβλία, έργα τέχνης και τεκμήρια),
 - τον άυλο πολιτισμό (όπως τη λαογραφία, τις παραδόσεις, τη γλώσσα και τη γνώση) και
 - τη «φυσική» κληρονομιά, που περιλαμβάνει σημαντικά πολιτιστικά τοπία και βιοποικιλότητα.

Μουσείο - Ορισμός

- [ICOM](#) (International Council of Museums)
- «ένα μόνιμο ίδρυμα, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, στην υπηρεσία της κοινωνίας και της ανάπτυξής της, ανοικτό στο κοινό, που έχει ως έργο του τη συλλογή, τη μελέτη, τη διατήρηση, τη γνωστοποίηση και την έκθεση τεκμηρίων του ανθρώπινου πολιτισμού και περιβάλλοντος, με στόχο τη μελέτη, την εκπαίδευση και την ψυχαγωγία»

Νέες τεχνολογίες

- Νέες τεχνολογίες της Επικοινωνίας και Πληροφόρησης → προβολή, διαχείριση και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς
 - Ψηφιοποίηση
 - Καταγραφή σε βάσεις δεδομένων (πολυμεσικές βάσεις δεδομένων)
 - Ανάλυση και διαχείριση με GIS και WEB-GIS (δορυφορική ανίχνευση θέσεων και φωτογραμμετρία)
 - εικονική μοντελοποίηση
 - ψηφιακές βιβλιοθήκες,
 - εκπαιδευτικές εφαρμογές για τον πολιτισμό

Ευρωπαϊκά Δίκτυα και Ολοκληρωμένα Ερευνητικά Προγράμματα

- Ταχύτατη εξέλιξη διεθνώς.
 - EPOCH (EPOCH is a Network of Excellence active from 2004 to 2008) -<http://epoch-net.org/site/>
 - DELOS (DELOS Network of Excellence for Digital Libraries)
 - MINERVA (MINERVA EC is a Thematic Network in the area of cultural, scientific information and scholarly content), <http://www.minervaeurope.org/>
 - BRICKS (The BRICKS Project – Building Resources for Integrated Cultural Knowledge Services – researches and implements advanced open source software solutions for the sharing and the exploitation of digital cultural resources.) <http://www.brickcommunity.org/>
 - κλπ.

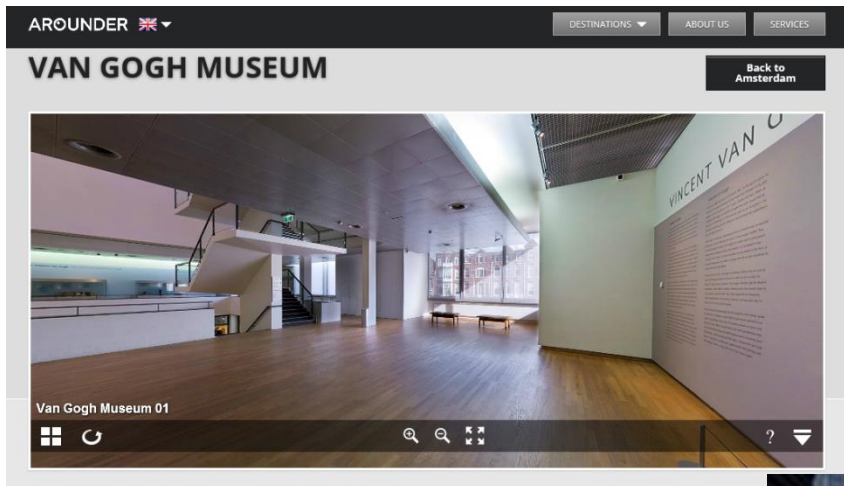
Ηλεκτρονικό μουσείο

- Συλλογή ψηφιοποιημένου υλικού
- Η συλλογή μπορεί να περιλαμβάνει ψηφιοποιημένους πίνακες ζωγραφικής, ηλεκτρονικά σχέδια, φωτογραφίες, διαγράμματα & γραφήματα, ηχογραφήσεις, βίντεο, άρθρα εφημερίδων, συνεντεύξεις, Βάσεις Δεδομένων κ.ά.

Συμβατικό VS Ηλεκτρονικό Μουσείο

- Δεν είναι ανταγωνιστική σχέση
- Συμπληρωματική σχέση
- Επίσκεψη μουσείου → άλλη αίσθηση
- VR επίσκεψη μουσείων
- Παραδείγματα
 - Μουσείο Ακρόπολης
 - Μουσείο Λούβρου
 - Και πολλά άλλα...

Van Gogh – Saint Peters

Προστασία

- Διατήρηση - Preservation (American English)
- Συντήρηση - Conservation (British English)
- 1666: σουηδικός νόμος για την προστασία των εθνικών μνημείων
- 1933: συνέδριο μουσειολόγων αναφέρεται πρώτη φορά η ιδέα της διεθνούς προστασίας βασιζόμενη σε νομοθετικά και επιστημονικά
- 1933: Χάρτης Αθηνών (αρχές πολεοδομικής οργάνωσης της πόλης – Λάββας 1993)

Προστασία

- 1954 (14 Μαΐου): Σύμβαση της Χάγης – Σύμβαση για την Προστασία των Πολιτιστικών Αγαθών σε Περίπτωση Ένοπλης Σύρραξης
- 1964: Χάρτης Βενετίας ή Διεθνής Χάρτης Αποκατάστασης – Δεύτερο διεθνές συνέδριο αρχιτεκτόνων και τεχνικών ιστορικών μνημείων
- 1969 (6 Μαΐου): Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία της Αρχαιολογικής Κληρονομιάς → η αρχαιολογική κληρονομιά είναι ουσιώδης για τη γνώση της ιστορίας των πολιτισμών

Προστασία

- 1972 (16 Νοεμβρίου): Σύμβαση για την Προστασία της Παγκόσμια Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς → Παρίσι → υιοθετήθηκε από UNESCO → ολοκληρωμένη προσπάθεια κατοχύρωσης της κληρονομιάς, καταγραφή υποχρεώσεων των κρατών-μελών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο
- 1975 (Οκτώβρης): Ευρωπαϊκός χάρτης της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς → Άμστερνταμ
- 1985 (Οκτώβρης): Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τις παραβάσεις που αφορούν πολιτιστικά αγαθά

Προστασία

- 1985 (Δελφοί): Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τις παραβάσεις που αφορούν πολιτιστικά αγαθά → ποινικές πτυχές της παράνομης διακίνησης πολιτιστικής αγαθών
- 1992 (16 Ιανουαρίου) → Βαλέτα, Μάλτας → Σύμβαση για την Προστασία της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς → στόχος προστασία αρχαιολογικών χώρων στα πλαίσια της γρήγορης και αλόγιστης ανάπτυξης ορισμένων περιοχών στη σύγχρονη εποχή.

Προστασία

- 1992: Σύμβαση των κρατών-μελών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων Μάαστριχτ και με το άρθρο 128 κατοχυρώνεται θεσμικά η δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη διαφύλαξη της Ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς

Μη-κυβερνητικοί οργανισμοί

- Διεθνές Συμβούλιο Μνημείων και Χώρων (ICOMOS)
- Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων (ICOM)
- Ένωση Διεθνούς Δικαίου (ILA)
- Οργανισμός Πόλεων της Παγκόσμιας Κληρονομιάς (OWHC)
- Διεθνής Επιτροπή Διατήρησης της Βιομηχανικής Κληρονομιάς (TICCIH)
- Διεθνής Συνομοσπονδία Εμπόρων Έργων Τέχνης (CINOA)

Διαχείριση μνημείων

- το ενδιαφέρον και η εκτίμηση για αυτά,
- η αναζήτηση και η καταγραφή τους,
- η έρευνα για τη γνώση, την κατανόηση και ερμηνεία τους,
- η αξιολόγηση τους και ο καθορισμός της μεταχείρισης τους,
- η μέριμνα και η διαδικασία της προστασίας και της διατήρησης τους, ώστε να παραδοθούν κατά το δυνατόν χωρίς φθορά στις επόμενες γενεές,
- οι ενέργειες αποκατάστασης τους,
- η διάδοση του πολιτισμικού τους περιεχομένου στο ευρύ κοινό και
- χρησιμοποίηση τους ή μη για σύγχρονες δραστηριότητες
- το ενδιαφέρον και η θετική στάση του ίδιου του ευρύτερου κοινού και των φορέων εξουσίας για τα μνημεία.
- ***Λαμπρινουδάκης (2008) Δέκα μαθήματα αρχαιολογίας – Οδοιπορικό από την αρχαία ελληνική τέχνη στη σύγχρονη ζωή***

Διαχείριση και ανάδειξη μνημείων

- Διάφορες προσεγγίσεις
- Πρόβλημα οι επεμβάσεις
- Πρόβλημα η απόδοση στο κοινό
- Πρόβλημα ο τρόπος ανάδειξης
- Επόμενο μάθημα → ανάδειξη

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση.

Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό. Οι όροι χρήσης των έργων τρίτων επεξηγούνται στη διαφάνεια «Επεξήγηση όρων χρήσης έργων τρίτων».

Τα έργα για τα οποία έχει ζητηθεί άδεια αναφέρονται στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/από-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Επεξήγηση όρων χρήσης έργων τρίτων

© Δεν επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου, παρά μόνο εάν ζητηθεί εκ νέου άδεια από το δημιουργό.

διαθέσιμο με άδεια CC-BY
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου και η δημιουργία παραγώγων αυτού με απλή αναφορά του δημιουργού.

διαθέσιμο με άδεια CC-BY-SA
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου με αναφορά του δημιουργού, και διάθεση του έργου ή του παράγωγου αυτού με την ίδια άδεια.

διαθέσιμο με άδεια CC-BY-ND
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου με αναφορά του δημιουργού.
Δεν επιτρέπεται η δημιουργία παραγώγων του έργου.

διαθέσιμο με άδεια CC-BY-NC
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου με αναφορά του δημιουργού.
Δεν επιτρέπεται η εμπορική χρήση του έργου.

διαθέσιμο με άδεια CC-BY-NC-SA
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου με αναφορά του δημιουργού και διάθεση του έργου ή του παράγωγου αυτού με την ίδια άδεια.
Δεν επιτρέπεται η εμπορική χρήση του έργου.

διαθέσιμο με άδεια CC-BY-NC-ND
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου με αναφορά του δημιουργού.
Δεν επιτρέπεται η εμπορική χρήση του έργου και η δημιουργία παραγώγων του.

διαθέσιμο με άδεια CCO Public Domain
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου, η δημιουργία παραγώγων αυτού και η εμπορική του χρήση, χωρίς αναφορά του δημιουργού.

διαθέσιμο ως κοινό κτήμα
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου, η δημιουργία παραγώγων αυτού και η εμπορική του χρήση, χωρίς αναφορά του δημιουργού.

χωρίς σήμανση
Συνήθως δεν επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ιονίων Νήσων**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

